Raport z realizacji zadania „Badanie inicjatyw wspierających czytelnictwo w Polsce: baza danych". Analiza wyników badania opinii w 2019 roku

Polska Izba Książki 2019

Wprowadzenie

W niniejszym opracowaniu przedstawimy wyniki badania opinii przeprowadzonego wśród podmiotów, które realizowały wszelakiego typu inicjatywy czytelnicze, a więc wspierające czytelnictwo książek. Drugi rok realizacji zadania „Badanie inicjatyw wspierających czytelnictwo: baza danych" – realizowanego w ramach Programu ministra kultury „Rozwój sektorów kreatywnych" – przyniósł informacje o przedsięwzięciach realizowanych w 2019 roku. Zebrane przez nas dane zasiliły bazę udostępnioną w internecie przez Polską Izbę Książki, której funkcjonuje pod nazwą „Katalog Inicjatyw Czytelniczych" (KIC).

W raporcie prezentujemy statystyczne podsumowanie danych, zgromadzonych w KIC. Opracowanie uzupełniają porównawczo wyniki pierwszego badania pilotażowego z jesieni 2018 roku, oraz dane dotyczące inicjatyw realizowanych przez biblioteki publiczne w 2019 roku. Ten ostatni temat jest istotny, albowiem, systematyczne pro-czytelnicze działania bibliotek są znaczącym elementem ruchu i zajmują w bazie od jej powstania w 2018 roku KIC poczytne miejsce.

Warto jeszcze poświęcić chwilę uwagi założeniom projektu, które uległy poszerzeniu. Modyfikacja objęła również sposób doboru próby, aczkolwiek w obydwu przypadkach, tak w 2018 roku jak w 2019, dotarcie do inicjatywy czytelniczych miało charakter wycinkowy i nadal trudno mówić o reprezentatywności statystycznej. Jednak, jak dalej pokażemy, zasadniczo chodzi o uruchomienie kontaktów pomiędzy zidentyfikowanymi przez nas inicjatywami, w czym pomocny jest Katalog Inicjatyw Czytelniczych.

Punktem wyjścia do przeprowadzenia rozmów, w oparciu o kwestionariusz ankietowy w 2018 roku, były listy wnioskodawców, którzy ubiegali się o dofinansowanie ze środków MKiDN w latach 2017 i 2018. Nie do wszystkich projektodawców udało się wówczas dotrzeć, realizując badanie, przy czym interesowaliśmy się głównie tymi projektami, które nie miały charakteru komercyjnego, jak typowe imprezy targowe. Szukaliśmy oddolnych inicjatyw, które realizowane są poza obowiązkami zawodowymi, stąd marginesowo potraktowaliśmy biblioteki publiczne oraz szkoły. W pierwszej edycji naszego badania interesowały nas przede wszystkim organizacje pozarządowe tworzące rodzaj oddolnego ruchu obywatelskiego. Pomysł zbadania tego ruchu zrodził się przy okazji ogólnopolskiego badania czytelniczego przeprowadzonego przez Millward Brown na zlecenie PIK w 2015 roku. „Jeśli wielu środowiskom zależy na tym, aby czytanie miało pewne miejsce w naszej kulturze, to nie możemy jedynie pokładać nadziei w skądinąd ważnych programach jak Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa. Mam silne przekonanie, że wspieranie czytelnictwa jest również zadaniem dla organizacji pozarządowych, inicjatyw obywatelskich i niektórych firm. Byłoby błędem, aby je scedować wyłącznie na urzędy centralne, choć tak zwykliśmy postępować, „skoro płacimy podatki". Trzeba zwrócić uwagę na aktorów społecznych, także tych, którzy pojawiają się w polach określanych jako edukacja lub kultura."[1]

[1] Paweł Kuczyński, „Przyjemność czytania" (w:) „Książki w codziennym życiu Polaków. Raport z badania Polskiej Izby Książki <Kierunki i formy transformacji czytelnictwa w Polsce>", Polska Izba Książki, Warszawa, 2015, ss.

W przypadku drugiej edycji badania, wspomagającego utworzenie aktualnej bazy danych inicjatyw czytelniczych, możliwe już było prowadzenie bezpośrednich rozmów, także o charakterze wywiadów ankietowych. Aby dotrzeć do organizatorów inicjatyw zespół PIK nie tylko dysponował danymi zebranymi w 2018 roku. Opierał się również na własnym rozeznaniu co do wydarzeń, zwłaszcza tych większych i dobrze nagłośnionych.

Efektem dwuletniej pracy nad Katalogiem Inicjatyw Czytelniczych jest przyjaźnie skonstruowany portal dostępny w sieci. KIC jest przeznaczony dla użytkowników, zainteresowanych dowiedzeniem się kto, gdzie i kiedy organizuje jakąś akcję na rzecz czytania książek. KIC ma być rzetelnym i aktualnym źródłem informacji, wspierającym nawiązywanie kontaktów pomiędzy różnymi inicjatywami obywatelskimi.

Wyniki drugiej edycji badania 2019

Mianem „inicjatywy", w naszym badaniu określamy programy, które – o ile są powtarzane – funkcjonują pod tą samą nazwą. W badaniu przeprowadzonym w 2019 roku rejestrowaliśmy tylko inicjatywy realizowane w danym roku (2019). Było to celowe zamierzenie, skoro zebrane dane zasilają bazę KIC, publikowaną po to, aby użytkownicy byli „na bieżąco" z realizowanymi przez różne podmioty projektami.

Nasze badanie zostało przeprowadzona latem i jesienią 2019 roku. W drodze wywiadów uzyskano dane od 282 podmiotów. Warto zwrócić uwagę, że największy odsetek stanowiły biblioteki publiczne (21%), których nie objęliśmy analizą w badaniu pilotażowym , przeprowadzonym rok wcześniej.

Podmiot inicjatywy / organizacja	%	Liczba
Biblioteka publiczna	21%	60
Centrum kultury / dom kultury	10%	29
Firma prywatna	12%	34
Fundacja	12%	35
Instytucja kultury	15%	42
Stowarzyszenie	17%	47
Uczelnia / szkoła wyższa	2%	7
Urząd miasta / urząd gminy	8%	22
Inna	3%	8

148-149. http://pik.org.pl/upload/files/Ksiazki%20w%20codziennym%20zyciu%20Polakow%20-%20PIK%202015.pdf

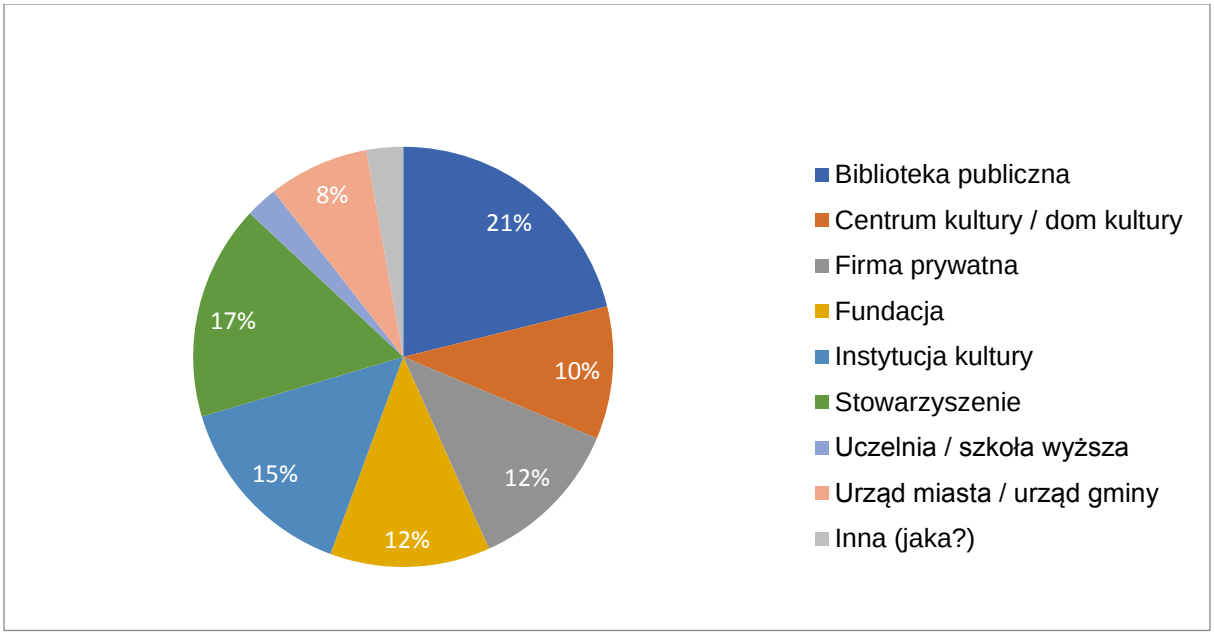

Niemal połowa inicjatyw czytelniczych zrealizowanych w 2019 roku, które trafiły do bazy KIC, ma za sobą dłuższy okres funkcjonowania. W KIC zostało zarejestrowanych 116 takich instytucji wspierających czytelnictwo. Pozostałe działają krócej lub nie udało się uzyskać informacji, od kiedy istnieją.

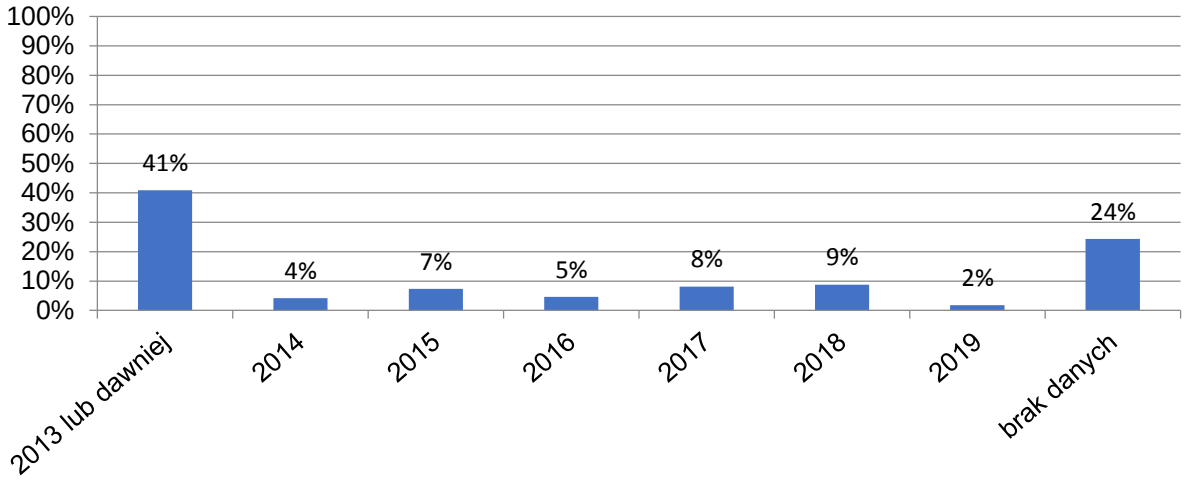

Rok można podzielić na trzy okresy. Pierwsze półrocze charakteryzuje się stopniowym przyrostem wydarzeń, składających się na inicjatywy. W okresie wakacyjnym jest ich nieco mniej, aby wrócić do poziomu z maja i czerwca w okresie jesienno-zimowym, obfitującym w targi, spotkania i akcje wspierające czytelnictwo książek.

Na jakie miesiące przypadają inicjatywy czytelnicze?	%	Liczba
Styczeń	6%	18
Luty	8%	22
Marzec	12%	35
Kwiecień	13%	38
Maj	19%	53
Czerwiec	18%	52
Lipiec	10%	27
Sierpień	11%	31
Wrzesień	21%	59
Październik	19%	54
Listopad	18%	51
Grudzień	12%	35
Brak danych	21%	61

N=284

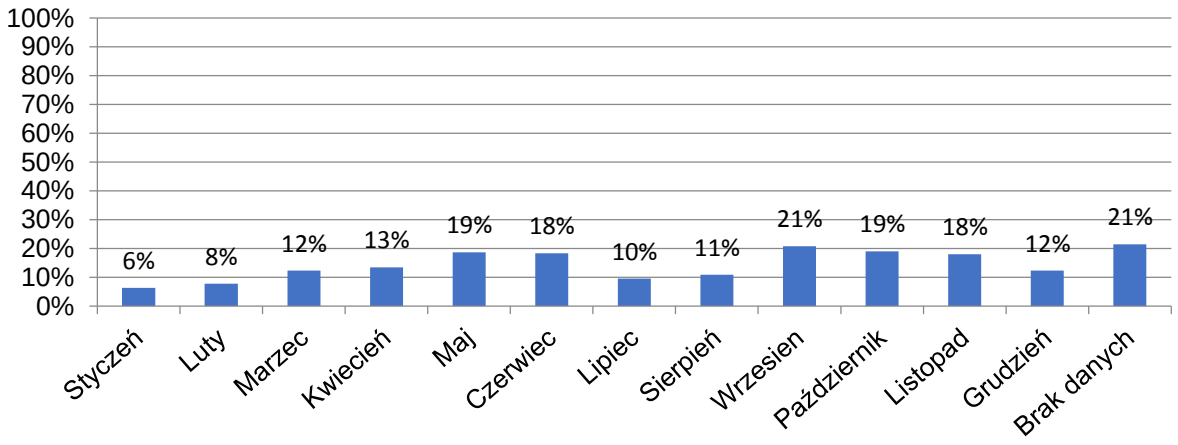

Interesowało nas, oczywiście, kto jest adresatem inicjatyw zrealizowanych w 2019 roku. W przypadku jednej na pięć, nie udało się tego ustalić. Natomiast prawie połowa (44%) skierowana była do wszystkich, bez wyróżniania konkretnej grupy wiekowej. Stosunkowo niewiele, bo 13% adresowanych było do dzieci.

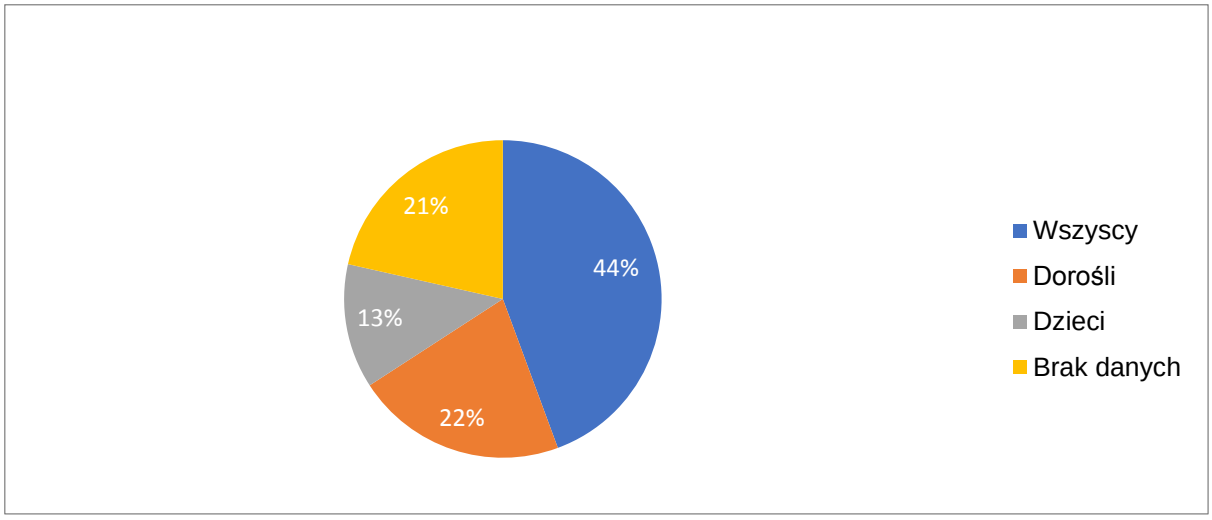

W Katalogu Inicjatyw Czytelniczych w 2019 roku znalazły się przede wszystkim projekty stosunkowo duże. Co trzecia inicjatywa miała zasięg co najmniej jednego tysiąca uczestników. Najmniejsze projekty, gdzie liczba uczestników wynosiła do 50 osób, stanowiły niewielki ułamek w naszej próbie (2%).

Oszacowanie liczby uczestników	%	Liczba
Do 50 osób	2%	5
Od 51 do 300 osób	12%	34
Od 301 do 1000 osób	27%	76
Powyżej 1000 osób	38%	108
Trudno powiedzieć	21%	61

N=284

Lokalizacji inicjatyw poświęcimy więcej uwagi w końcowej części opracowania, mając na uwadze województwa i aktywność bibliotek publicznych. Warto zauważyć, że w KIC w 2019 roku przeważają liczebnie inicjatywy w najbardziej zaludnionych województwach, gdzie szczególnie wyróżnia się – dzięki Warszawie – województwo mazowieckie.

Lokalizacja inicjatyw czytelniczych 2019	%	N=
dolnośląskie	10,3	21
kujawsko-pomorskie	4,4	9
lubelskie	7,4	15
lubuskie	1,0	2
łódzkie	6,9	14
małopolskie	8,4	17
mazowieckie	19,2	39
opolskie	1,5	3
podkarpackie	5,4	11
podlaskie	4,0	8
pomorskie	9,4	19
śląskie	9,4	19
świętokrzyskie	2,5	5
warmińsko-mazurskie	1,5	3
wielkopolskie	6,0	12
zachodniopomorskie	3,0	6

N=203

Dane porównawcze zebrane w badaniu pilotażowym w 2018 roku

Pierwsza edycja naszego badania, o charakterze pilotażowym, polegała na przeprowadzeniu 283 wywiadów z liderami inicjatyw czytelniczych[2]. Przytaczamy te dane, aby stworzyć tło dla wyników najnowszego badania, przy czym omówimy wyłącznie na 156 inicjatywach, które zostały zgłoszone jako realizowane w 2018 roku[3].

[2] Na liście kontaktów znalazło się ponad 500 inicjatyw, które składały wnioski o dofinansowanie do MKiDN w roku 2017 i 2018. Oczywiście, nie oznacza to, że zidentyfikowano wszystkie inicjatywy dla tego okresu. Musieliśmy przyjąć jakiś punkt wyjścia projektu, zaplanowanego na kolejne lata, w którym zakłada się, że każda inicjatywa czytelnicza, która się zgłosi, będzie uwzględniona w Katalogu.

[3] Pominęliśmy te inicjatywy (45% w próbie), które zaplanowano na rok 2018 roku, ale nie zostały zrealizowane, głównie ze względu na brak finansowania.

W badaniu pilotażowym mianem „inicjatyw” określaliśmy, podobnie jak rok później, programy pro-czytelnicze, którego organizatorem była organizacja pozarządowa lub inny podmiot, chcący wesprzeć lub promować czytanie książek. Przy czym w tym pierwszym badaniu, z tego zbioru świadomie wyłączyliśmy biblioteki publiczne, zakładając, że realizują w ten sposób swoje zadania statutowe. Ponadto, przyjęliśmy założenie, aby opisywać więcej niż jedno „wydarzenie” w ramach jednej inicjatywy czytelniczej.

Dla roku 2018 zarejestrowaliśmy 156 faktycznych (przeprowadzonych) projektów, na które przypada zróżnicowana liczba wydarzeń. Jeśli idzie o ich lokalizację, to w podziale na województwa można zauważyć, że jest ich więcej w regionach silniej zaludnionych tj. w województwach mazowieckim, małopolskim czy dolnośląskim. Względnie mniej ich odnotowaliśmy w województwie śląskim. Dla porównania w drugiej kolumnie podajemy lokalizację wydarzeń zarejestrowanych dla 2019 roku

Gdzie miały miejsce wydarzenia składające się na projekt?	Pierwsze wydarzenie (2018)	Inicjatywa (2019)
dolnośląskie	10%	10%
kujawsko-pomorskie	6%	4%
lubelskie	10%	8%
lubuskie	1%	1%
łódzkie	4%	7%
małopolskie	12%	8%
mazowieckie	14%	19%
opolskie	1%	2%
podkarpackie	4%	5%
podlaskie	4%	4%
pomorskie	8%	9%
śląskie	8%	9%
świętokrzyskie	3%	3%
warmińsko-mazurskie	4%	2%
wielkopolskie	8%	6%
zachodniopomorskie	3%	3%
W sumie:	100%	100%
N=	156	203

W trakcie rozmów z liderami w 2018 roku, były zadawane pytania o audytoria wydarzeń. O adresatach projektów można mówić na różne sposoby, zaczynając od wielkości audytoriów, czyli liczby uczestników. Zasięg wydarzenia może być również opisany jako lokalny, regionalny, ogólnopolski, a może międzynarodowy.

Liderzy oceniali ilościowy zasięg projektu, tj. ile osób, zdaniem organizatorów, wzięło udział w wydarzeniu. Prezentowana dalej tabela zestawia oszacowania liczby uczestników dla pierwszego wydarzenia, należącego do inicjatywy czytelniczej zarejestrowanej w 2018 roku w porównaniu do oszacowania przeprowadzonego dla inicjatyw w 2019 roku.

Oszacowanie liczby uczestników *(kategorie użyte w badaniu pilotażowym 2018)*	**Pierwsze wydarzenie (2018)**	**Oszacowanie liczby uczestników *(kategorie użyte w badaniu 2019)***	**Inicjatywy 2019**
Do 100 osób	45%	Do 50 osób	2%
Od 101 do 250 osób	25%	51 do 300 osób	12%
Od 251 do 500 osób	12%		
Od 501 do 1.000 osób	5%	301 do 1000 osób	27%
Kilka tysięcy osób: od 1.001 do 3.000	5%	Powyżej 1000 osób	38%
Od 3.001 do 5.000 osób	2%		
Od 5.001 do 10.000 osób	1%		
Powyżej 10.000 osób	3%		
Trudno powiedzieć	4%		21%

Około połowy inicjatyw zarejestrowanych w 2018 roku miało charakter kameralny. Liczba uczestniczących w nich osób nie przekracza 100. Co prawda inna kategoryzacja w badaniu 2019 utrudnia precyzyjne zestawienie, niemniej widać wyraźnie, że najnowsza baza danych KIC objęła inicjatywy większe, w których średnio uczestniczyło więcej osób niż te zbadane w 2018 roku.

Kwestii zasięgu wydarzenia, w sensie „obszaru uczestnictwa", warto poświęcić więcej uwagi, w związku z rozwojem internetu. Możemy zdarzyć się sytuacja, gdy udział w wydarzeniu nie daje się opisać w znaczeniu terytorium, gdzie przebywają jego uczestnicy. Także liczba uczestników nie zawsze jest dobrą miarą rangi wydarzenia, jego znaczenia. Wszakże możemy mieć do czynienia z projektami, które są bardzo wyspecjalizowane, tj. skierowane do niewielkiej grupy uczestników, wyróżniających się zainteresowaniem pewnym rodzajem książek, autorem lub czymś zaskakującym, co łączy jakąś grupę, która spotyka się „z książką

w tle”. Takie grupy mogą funkcjonować w rozproszeniu, na całym świecie, korzystając z tego, że media społecznościowe wspomagają krystalizowanie się rozmaitych kręgów miłośników, odnajdujących się na różnych *fun pages*, profilach i na forach, gdzie dokonuje się wymiana poglądów.

Każda inicjatywa czytelnicza jest próbą tworzenia swoistej wspólnoty, którą wyróżnia np. zainteresowanie jakimś autorem, gatunkiem literackim, faktem historycznym, szczególną datą lub miejscem albo po prostu dobrze pojętą zabawą. Książka staje się powodem spotkania. Aby do niego doszło, konstruktorzy projektów zakładają generalnie dwie możliwości, które się nie wykluczają. Albo, *online community*, bazującą na praktycznie nieograniczonych możliwościach internetu. Wówczas bliskość rozumiana jest inaczej niż „terytorialnie”. Albo bliskość przestrzenną, właściwą dla tradycyjnie rozumianych wspólnot, co jest do osiągnięcia w ramach jednej mniejszej lub większej miejscowości. Taki charakter mają inicjatywy czytelnicze bibliotek publicznych, które stanowią ważną część Katalogu w 2019 roku.

Inicjatywy czytelnicze realizowane przez biblioteki publiczne

„Terytorialność” nadal pozostaje wyróżnikiem inicjatyw czytelniczych, których wartość trudno przecenić, bowiem opierają się na bezpośrednich kontaktach pomiędzy ludźmi. Taki charakter mają projekty (inicjatywy) przeprowadzane przez biblioteki publiczne, których aktywność na tym polu jest trudna do przecenienia. Aby zobaczyć jak szeroki może być wachlarz takich działań, warto sięgnąć do wyników badania przeprowadzonego w 2019 roku przez Instytut Książki. Wywiady z bibliotekarkami i bibliotekarzami w 48 gminach pozwalają zaprezentować niewielką próbkę zebranego materiału.

Wybrane wypowiedzi pracowników bibliotek publicznych na temat inicjatyw czytelniczych	2019
Porzucanie książek w drodze. Zabawa społeczna w poszukiwanie książek. Wychodzenie na zewnątrz - targi wydawnicze, z książką regionalną, które robiliśmy już dwukrotnie.	
Aktywizacja przez media społecznościowe. Od 2 miesięcy mamy Dyskusyjny Klub Książki. Informacja o tym Klubie przyciąga ludzi. Akcje z wyjściem z książką w teren.	
Praca z maluchami, to daje efekty. Zakup książek zabawkowych. Uwagę przyciąga kącik z grami, puzzle, koło fortuny. Przychodzą z rodzicami lub starszym rodzeństwem, zajęcia w czasie ferii i wakacji dają efekty, wówczas zajmujemy się dziećmi bez ich opiekunów.	

Bibliobus, który ruszy od stycznia 2020, osobą, która się przygotowuje (jest specjalistką ds. rozwoju czytelnictwa na wsi). Pikniki czytelnicze, pracownie, eventy jak Noc Muzeów.
Trzeba zacząć do dzieci. Chodzimy do przedszkoli. Biorę kilka książek, dzieci wybierają. Czytam na głos przez 20 minut. Książka, której można dotknąć. Po czytaniu dzieci chcą przyjść z mamusią. Młodzież szkolną trzeba odciągnąć od komputerów. Letnie imprezy czytelnicze, lekcje biblioteczne w szkole.
Jedna z bibliotekarek zorganizowała biblioteczny klub robótek ręcznych. Są to kobiety, które chcą się uczyć robić na drutach i szydełku. Od września mamy program "Wielka książka - mały człowiek". Wznawiamy "Noc w bibliotece", w Polsce bodaj we wrześniu u nas będzie w czerwcu.
Profil na FB pozwala szybko coś przekazać. Myślimy o spotkaniach z małymi dziećmi, do 4 lat. Weszliśmy w projekt "Wielka książka..." Przedszkolaki w bibliotece to najlepszy pomysł. Jesteśmy przy placu zabaw.
Promowanie książek różnymi sposobami. Spotkania z młodzieżą. Ostatnio mieliśmy w Dniu Kobiet temat "obraz kobiety w literaturze".
Konkursy mamy, zajęcia mamy. Jest co trzeba, najlepiej jakby było więcej pieniędzy na książki.
Trzeba pracować z najmłodszymi. Dla nich spotkania autorskie, także z ilustratorami, zwłaszcza dla przedszkoli, klas 1-3. Dorośli nie mają potrzeby spotkania się z autorami, ale sądzę, że trzeba to robić, aby ich wciągać.
Dużo robimy. Mamy dużo małych dzieci. Zaszczepiamy nawyk czytania, nawet babcie z wnukami też wciągamy. Szkoły mają lekcje biblioteczne. Nośniki cyfrowe mają przyszłość, ale czytelnicy czytają i tak i tak. MP3 w samochodzie.
Biblioteka jako atrakcyjne miejsce, gdzie chce się przyjść, bo dzieje się coś ciekawego. W naszym przypadku jest to zaplanowany na cały rok cykl spotkań z autorami.

"Tańcząca biblioteka", miała być jedna edycja, a jest siódma. Dziewczyny sięgnęły po książki w czasie przerwy w tańcu, a ja mówię, w bibliotece się nie czyta, tylko wypożycza do domu. Zrobiliśmy szkolenie dla użytkowników Internetu, aby umieli korzystać z kont bankowych, mailować, załatwiać sprawy. To też przyciąga ludzi do nas.
Mamy piękny park dookoła, blisko jest zamek. Samo to, że mamy przestrzeń jest atutem do wykorzystania. Parking i plac zabaw w pobliżu to są kolejne atuty. Piknik majowy był bardzo udany. Spotkania z przedszkolakami, seniorami, szkołami dają efekty. Ciągle nad tym pracujemy.
W wakacje robimy wyjazdy do 17 świetlic wiejskich. Tydzień w lipcu i tydzień w sierpniu to są wakacje z książką. Grono młodych ludzi, którzy pracują ze mną robi co może. Odwiedzamy ze swoim stoiskiem festyny, mamy kino letnie na leżakach. W jednej z wsi w dawnej stacji kolejowej ma powstać świetlica z książkami i kawą. W naszym dużym budynku mamy nawet siłownię, wypożyczalnię rowerów, a więc przyciągamy na wszelkie możliwe sposoby.
Dzieci z przedszkola wystawiały spektakl i klasa zero i pierwsza były publicznością. Jak był tydzień bibliotek, to klasa zero miała spektakl o wiośnie. Razem było co najmniej 50 czytelników.
Ludzi przyciągają spotkania autorskie, bo chcą zobaczyć, posłuchać pisarzy, których lubią. Book crossing mamy w jednej filii. Mamy w bibliotece głównej kiermasz książki - książka za złotówkę. Przez 3 dni w maju mieliśmy spore zainteresowanie.
Teraz bardzo pracuję nad teatrzykami dla dzieci.
Zmieniłam struktury biblioteki i salę czytelni przeznaczyłam na salę spotkań, na działalność i imprezy regionalne, aby dać partnerom przestrzeń. Mamy więc bardzo dobrą współpracę z organizacjami. Tak dużymi jak Związek Emerytów i Rencistów (300 osób), uniwersytet trzeciego wieku (170). Także Związek Niewidomych. Jak coś robimy to z partnerami. Ich członkowie są aktywnymi czytelnikami.
Organizujemy przeróżne imprezy. Trudno jeszcze coś wymyśleć i zrobić przy tej obsadzie. Mamy wystawy, spotkania, Narodowe Czytanie. Chodzimy do szpitali. Mamy książkę na telefon. Wychodzimy dużo na zewnątrz, chodzimy wszędzie, aby czytelnik był zadowolony.

Miałam cykl spotkań wokół książki "Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek" - Dzień Szalonej Skarpetki kiedy każdy musiał mieć dwie różne skarpetki. Ja też. Chichy i psotki.
Ciągle się czymś inspirujemy, co wynika z potrzeb czytelników. Skupiamy się na tych do 4 lat. Ziarno trzeba zasiać.
Lekcje biblioteczne dla przedszkoli i szkół. Klub Miłośników Książki prowadzimy dla około 30-40 osób, które regularnie się spotykają w końcu miesiąca. Dużo różnych akcji skierowanych do dzieci i młodzieży. Na Dzień Dziecka mieliśmy akcję. Lato w Bibliotece. Warsztaty. Mikołajki
Mamy wypracowane stałe formy, które się sprawdzają. W zeszłym roku robiliśmy gry miejskie na Noc Bibliotek. Np. na 100 lat Niepodległości był konkursy 100 słów. Wydajemy tomiki poezji naszych poetów po warsztatach literackich, choć bez ISBN. Mamy osoby piszące teksty i potrafiące zaśpiewać. Z roku na rok jak jest Narodowe Czytanie to przybywa chętnych.
Różne akcje. Robiliśmy zajęcia plastyczne w wiosce, gdzie nie ma biblioteki. Z Anonimowymi Alkoholikami robimy też spotkania. Mamy zajęcia z przedszkolami, kiedy stare bajki z kaset video też się przydają. Na filii mamy noc baśni i legend dla dzieci w w różnych klasach. A na koniec mamy w godzinach wieczornych od 19tej można zrobić pieczenie kiełbasek.
Dla dzieci są to spotkania raz w miesiącu, w soboty. Bardzo dobrze sprawdza się "Mała książki - Wielki Człowiek". Mamy też cykl "Ludzie z pasją", kiedy regularnie zapraszamy kogoś z naszej gminy.
Staramy się wykorzystać atrakcje - robociki Foton, tablety graficzne - aby przyciągnąć młodzież Patrząc na bibliotekę główną i filie, robimy dużo rzeczy, niekonwencjonalne metody. U mnie sprawdza się najlepiej warsztat. Kiedyś przed Świętami, kilka lat temu, zrobiłam warsztat robienia bombek metodą karczochową. Klasy 4-6 robiły to w czasie przerw obiadowych w szkole, gdzie znajduje się biblioteka publiczna. Kilkanaście osób się tym zajmowało, nawet chłopcy. Teraz warsztaty mamy raz w miesiącu i muszę coś wymyśleć, w związku z różnymi okazjami: dekupaż, filcowe sówki, itd.
Mamy wiele wydarzeń. Np. udaną akcje "drugą życie książki" - cieszy się powodzeniem,

ludzie przynoszą nowe książki, które nie są zniszczone. Ktoś przynosi całkiem nowe książki. Nie ma miejsca w domu to przynoszą. Czasami po prostu pomagamy ludziom: przyszła pani, która pochowała syna i chciała jaką książkę religijną. Mamy taki księgozbiór.
Na pewno zajęcia warsztatowe, które wyciągają dzieci ze szkoły. W 2018 roku mieliśmy "randkę w ciemno z książką", książka na 4 poziomach była zapakowana w szary papier i oznaczone różnymi kolorami serduszek. Do rozpakowania w domu, jako niespodzianka. W ten sposób było możliwe, że chłopcy czytali książki dla dziewcząt. Jeden drugiego namawiał do rozpakowania książek już w szkole.

Kończąc to opracowanie tematem wydarzeń organizowanych przez biblioteki publiczne, warto skorzystać z aktualnych danych statystycznych, zgromadzonych przez GUS na podstawie formularzy K-03. Dane te pokazują, że liczba uczestników imprez organizowanych przez biblioteki publiczne w Polsce ma lekką tendencję spadkową, jeśli porównamy lata 2016, 2017 i 2018.

W stosunku do roku 2016 ogólna liczba uczestników imprez bibliotecznych w Polsce spadła o 3% w 2017 roku i o kolejne 1,5 p-kta procentowego w roku 2018.

Województwo podlaskie okazuje się jedynym województwem, gdzie dwukrotnie z roku na rok (2017 i 2018) rosła liczba uczestników imprez w porównaniu do roku 2016. Z kolei w województwach wielkopolskim i zachodniopomorskim odnotowujemy tendencję odwrotną: z roku na rok, przez kolejne lata 2017 i 2018 malała liczba uczestników tych imprez.

Dla rozwoju Katalogu Inicjatyw Czytelniczych projekty bibliotek publicznych wydają się ważnym źródłem informacji. Środowisko bibliotekarek i bibliotekarzy jest najliczniejszą grupą zawodową, która w systematycznie promuje i wspiera czytelnictwo książek, dzięki codziennej pracy i niestandardowym pomysłom. Obok niego drugą kluczową grupą walczącą wszelkimi sposobami o przyszłość książki są organizacje pozarządowe: fundacje i stowarzyszenia.

IMPREZY ORGANIZOWANE PRZEZ BIBLIOTEKI PUBLICZNE W LATACH 2016-2018*

WOJEWÓDZTWA POWIATY		2016	2017	2018	UCZESTNICY IMPREZ 2017 do 2016	2018 do 2016
	Liczba imprez bibliotecznych	Liczba uczestników imprez	Liczba uczestników imprez	Liczba uczestników imprez		

	bibliotecznych	bibliotecznych	bibliotecznych		
POLSKA - ogółem	**7 428 245**	**7 213 405**	**7 093 787**	**0,97107796**	**0,954974829**
Dolnośląskie	515 199	510 604	522 295	0,991081116	1,013773319
Kujawsko-pomorskie	353 153	353 138	368 769	0,999957525	1,044218795
Lubelskie	594 051	607 520	594 643	1,022673137	1,000996547
Lubuskie	296 860	222 125	234 129	0,748248333	0,788684902
Łódzkie	522 745	526 762	441 885	1,007684435	0,84531655
Małopolskie	529 455	492 484	492 501	0,930171592	0,9302037
Mazowieckie	704 863	778 561	751 909	1,104556488	1,066744885
Opolskie	313 864	335 595	319 247	1,069236994	1,01715074
Podkarpackie	441 051	450 630	421 804	1,021718577	0,956361056
Podlaskie	116 506	141 272	145 614	1,212572743	1,24984121
Pomorskie	356 189	391 032	324 008	1,097821662	0,909651898
Śląskie	1 027 543	864 885	990 158	0,841702002	0,963617094
Świętokrzyskie	213 178	233 921	209 639	1,097303662	0,98339885
Warmińsko-mazurskie	333 845	292 987	315 970	0,877613863	0,946457188
Zachodniopomorskie	283 903	283 084	278 047	0,997115212	0,979373237

*Obliczenia własne na podstawie danych GUS